

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetés Budapestban dívtérrel 12 k.
Hónapos előfizetés 1 k.
Egyes szám ára 12 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahogyan a
szombatnapon is, kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 8.
A szerkesztőség kábelcíme: 1111.
Adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalához intézendők.

XIII. évfolyam 137. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1917 június 16.

A király kézírata Tiszához.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) A Budapesti Közlöny este 8 órakor rendkívüli kiadást adott ki, mely a következő királyi kéziratot közli:

Kedves gróf Tizza! Méltányolva előadott indító okait, önt magyar miniszterelnöki állásától legkegyelmesebben véglegesen felmentem, azon négy esztendő alatt, midőn a magyar kormány élén állt és már azelőtt is úgy a hszának, mint Nekem és dicsőült Elődömnek különösen nehéz viszonyok közt, úgy a békében, mint a háború folyamán bü odaadással és önfeláldozó buzgalommal kitűnő szolgálatokat tett, amelyekért legmelegebb köszönetemet és mély elismerésemet fejezem ki, remélvén, hogy sokoldalú tapasztalatait és kiváló tehetségeit a közügyektől a jövőben sem fogja megvonni. Biztosítom Önt továbbra is változatlan kegyeimről.

KÁROLY s. k.

Tizza s. k.

A miniszterek felmentése a hivatalos lapban.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) A Budapesti Közlöny 8 órakor megjelent rendkívüli száma a Tiszának szóló királyi kézirat után a többi miniszterek felmentését tartalmazó királyi kéziratokat közli. Báró Rosner Ervin személye körüli minisztert a király kegyelemben felmenti és elismerése jeléül az I. osztályú vaskoronarendet adományozza neki. Ugyanilyen tartalmu királyi kéziratot kaptak Sándor János, Teleszky János, Harkányi és Gillányi miniszterek, akik az I. osztályú hadi érdemkeresztet kapták. Jankovics Béla és Balogh miniszterek a Lipót-rend nagykeresztjét, Hidvéghy miniszter az I. osztályú vaskoronarendet kapta.

Felmentett államtitkárok.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) A Budapesti Közlöny esti 8 órakor megjelent külökiadása közli az államtitkárok felmentését.

Gróf Klobersberg Kunó miniszterelnökségi államtitkár kegyelemben felmenti a király és a Ferenc József-rend nagy keresztjét adományozta neki. Vértessy Géza államtitkár nem mentette fel a király, de a Ferenc József-rend nagy keresztjét adományozta neki. Báró Perényi Zsigmondot felmentette a király, a kitüntetését nem adományozta neki kitüntetését. Némethy Károly államtitkár nem ment fel a király, de a polgári hadi érdemrend I. osztályát adományozta neki. Madarassy Gábor felmenti a király

és nyugdíjazta. Dr. Varga Gyulát felmenti, nyugdíjazza a király és a Szent István rend közkeresztjét adományozza neki.

Báró Kazy József földmivelésügyi államtitkár felmentése alkalmából a Szent István-rend közép keresztjét kapta.

Bartók József földmivelésügyi államtitkár nem mentette fel a király, hanem a Ferenc József-rend nagy keresztjét kapta. Vadász Lipót igazságügyi államtitkár a király felmentette és nyugalomba helyezte és a Ferenc József-rend nagy keresztjét adományozta neki. Tóry Gusztáv igazságügyi államtitkár felmentette a király. Karácsony Lejos honvédelmi miniszteri államtitkár felmentette és nyugalomba helyezte a király a a Ferenc József-rend nagy keresztjét adta neki.

A miniszterelnök kinevezése.

Budapest, jun. 15. (Saját tudósítónktól.) A Budapesti Közlöny 8 órai rendkívüli száma hozza a királyi kéziratot, mely az új miniszterelnök kinevezését tartalmazza a így szól:

Kedves gróf Esterházy!

Önt magyar miniszterelnökkömmé kinevezem és magyar miniszterium megalakítására javaslatait elvárom.

KÁROLY s. k.

Tizza s. k.

Az új miniszterek.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) A Budapesti Közlöny esti rendkívüli száma a következő királyi kéziratot közli:

Egyes szám ára 12 fillér.

Kedves gróf Esterházy!

Előterjesztésére az új kormány tagjaivá a következő minisztereket nevezem ki:

Ugron Gábor belügyminiszterré,
Apponyi Albert grófot vallás- és közoktatásügyi miniszterré,

Serényi Béla grófot kereskedelemügyi miniszterré,

Gratz Gusztávot pénzügyminiszterré,

Mexóssy Bélát földmivelésügyi miniszterré,

Vássonvi Vilmost igazságügyminiszterré,

Szurmay Sándort honvédelmi miniszterré,

Esterházy Tivadar grófot a király személye körüli miniszterré,

Zichy Aladár grófot horvát tárca nélküli miniszterré.

Az illetékhöz szóló kézirataimat idesárom további intézkedés végett.

KÁROLY s. k.

Esterházy s. k.

Uj államtitkárok.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) A Budapesti Közlöny este 8 órakor kiadott rendkívüli száma a következő új államtitkári kinevezéseket hozza: Pallavicini György örgróf országgyűlési képviselőt miniszterelnökségi államtitkárré, dr. Palugyay Móricot belügyi államtitkárrá, Grecsák Károly kuriai tanácselnököt igazságügyi államtitkárrá nevezte ki a király.

A miniszterelnökségi sajtóosztály új főnöke.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) Híre jár, hogy a miniszterelnöki sajtóosztály új főnökévé Laudauer Béla újságíró, az Alkotmány haditudósítóját nevezte ki a király.

Az új miniszterek felvonulása és estüje.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) Délután fel 2 órakor gyülekeztek az új miniszterek a miniszterelnökségi palotában. Nagyrészt gyalog és kocsin érkeztek a palota elé és sorra 3 órakor a miniszter-

elnökségi palota kapujától kezdve sorrendben a királyi palota elé mentek a királyhoz. Fél-óra múlva Esterházy Móró gróf miniszterelnök kísérelte az újságírókkal, hogy az eskütétel megtörtént és hogy a király kiballgatáson fogadja az új minisztereket. Esterházy kijelentette, hogy az új kormány azonnal minisztertanácsot fog tartani.

Bárczy István osztálytanácsos olvasta fel az eskümondatát a miniszterelnök esküjénél és herceg Esterházy Miklós mint zászlós ur szerepelt. A miniszterek esküjénél az eskümondatát báró Bánffy olvasta fel és Esterházy Miklós herceg szerepelt zászlós urként. A miniszterek együtt esküdtek. Az eskü után a király az egyes minisztereket külön fogadta kiballgatáson. Mikor a miniszterek lejöttek a királyi palotából, a község lakosai megéljeneste őket.

Az új kormány délután 4 órakor tartotta az első minisztertanácsot Esterházy Móró elnökelete alatt, a jegyzőkönyvet Bárczy vezette.

A horvát bán bucsuja.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) Skerlec Iván báró horvát bán ma délután a király bucsukiballgatáson fogadta.

Az új püspökök esküje.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) Dr. Hosszu Gyula gör. kath. püspök mai eskütételénél először szerepelt gróf Apponyi Albert mint kultuszminiszter.

A függetlenségi párt új elnöke.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Újság írja: Gróf Apponyi Albert lemondott a függetlenségi párt elnökségéről és az a hír, hogy a párt Szent István Árpádot választja meg pártelnöké.

5 új miniszter.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Újság közli: A kormány 5 új minisztertanácsot állít fel. Az idegenügy megszervezése után, a ház elcsopóltása előtt meghosszabbítják az új törvényt a minisztertanácsok létesítésére. Földes Béla vállalta az új közlekedésiügyi miniszterium vezetését.

Új főispánok.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Újság írja: Az új főispánok közt lesz hír szeriat Barabás Béla, akét Arad főispánjává nevez ki a kormány és Juszt János, aki Csanád és Hódmezővásárhely főispánja lesz. Pestvármegye főispánja Zlinszky István lesz.

A cenzura megszüntetése.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) Politikai körökben tudják, hogy a politikai cenzura egyhitére: el, illetve megszüntetéséről szóló igazságügyminiszteri rendelet holnap megy szét az ügyosztályokhoz.

Lukács László feltámadása.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) Politikai körökben beszélik, hogy a pénzügyminiszteri tárcát Popovics az osztr. magyar bank kormányzója nyeri el és az osztrák magyar bank élére Lukács László kerül.

Tisza ezredes.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) Félhivatalosan jelentik: A Király Tisza Istvánt szolgálataon kívül ezredessé, Esterházy Mórókat tart. századosná nevezte ki.

Hiábavaló angol támadások.

Berlin, június 15. A nagyhatalmasok jelentik:

Ényegati harctör.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Flandriában az Ypern és Armentierres között aránylag nyugodt napok után tegnap este 8 óra 30 perckor erős pergőtüz indult meg, amelyet az egész harc vonalon angolok támadása követett. Egyes helyeken reggelig tartó harc után visszanyomták biztosító osztagainkat, amelyek a tovább keletre Hollendsche és a Durey lapály közt és Varnetonól délre nyugatra fekvő arcvonalunkat május 10-ike óta az angolok minden felsérítő előretörésével szemben sikeresen fedezték. A osztagtöről északra a tengerpartig csak esékély tüszérségi távéksny-ség folyt.

Egyik alsórajnai eseredők rohamosportjai az Yser csatorna mentén egy 25 fős-ből álló belga őrséget kálituaában elloptak. Az Artois arcvonalon az angolok reggel heves tüszhullámok után megtámadták Monchy-tól délkeletre fekvő árkvonalat. Egyes pontokon beéérték, de későbbi támadásuk ellenátámadásai azonnal kivertették őket. A Bois du

Charptól nyugatra egyik árokdarab még az ellenség kezén van. Este Leustól keletre több angol zászlóalj előre tört. Erős ellentámadással itt is megtartottuk állásunkat.

A német trónörökös hadserege. A Cammin de Dames-on az esti órákban a Laon Solsmont-ut két oldalán és a Mout. Hiveron feléledt a tüzharc. Rohamosportjaink Rayetól északkeletre, a Suippe mészárosdélre nyugatra és a Maas keleti partján fekvő francia árkok ellen intézett vállalkozásából foglyokat és zsákmányt hoztak magukkal.

Albrecht württembergi herceg hadserege. Nem volt nagyobb harci tevékenység.

Élénk tüszérharc az orosz fronton.

Keleti harctör.

Smorgonnál és Luoktól nyugatra és a Zlocovból és Halicsból Tarnopolba vezető vasut mentén élénk tüszérvéksny-ség.

A macsdon harcvonalon a helyzet változatlan.

Ludsdorff, első főszállásvezető.

A kínai forradalom a németek mellett.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratozzák: Párisi jelentések szerint a kínai forradalom a háboru ellen irányul és a monarchia visszaillesztését követeli. A forradalom a németek mellett és az antánt ellen nyilatkozott meg.

Görögországot megszállta az antant.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Corriere della Sera közli: Görögország átmeneti időre való megszállása megtörtént. A francia szállító gőzösök befutottak a pyreuszi kikötőbe és 73 000 főnyi csapatot szállítottak partra. A görög vízakon 39 hajóból álló hajóhad cirkál.

Élénk harcok az oroszokkal.

Keleti harctör. Budapest, június 15. (Hivatalos.) Kelet-Galiciában és Wolhyniában több helyen tartós az oroszok élénkobb harci tevékenysége.

Pergőtüz Karinthyában.

Olasz harctör. Budapest, június 15. (Hivatalos.) Az Isonzó-hadseregénél nem történt jelentősbb esemény.

Karinthyában a Plöcken és a Flitschi-szakaszon az ellenség tüszérségi tüze a legnagyobb hevességre fokozódott. A Rombonon levő állásaink ellen intézett támadást visszaverjük. A Hét Község fensikján a tüszérségi harc erősödött.

Délkeleti harctör. Budapest, június 15. (Hivatalos.) Változatlan. A vesérkar főnöke.

Az új görög királyt detronizálják.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) Diomeles görög kövút kijelentette, hogy Sándor görög királyt legközelebb elmozdítják s utána Venizeloss kerül a kormány élére.

Orosz kiküldöttek Stockholmban.

Budapest június 15. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Morning Post közlése szerint az orosz munkás és katonatanácsnak három tagja Stockholmba utazott rendkívüli felhatalmazással.

Felmentették az ágyai bünper vádlottját.

Nagy Sándor dr védőbeszéde.

Az ágyai gyilkosság ügyében tegnap a törvényszék esküdtbíróvága Szöllőssy Gyula tanácselnök élén az a kérdést intézte az esküdtökhöz, hogy Kis F. Sándorné bújotta-e fel Keresztési Marit arra, hogy Felföldi Ágnes meggyilkolására gyilkosokat fogadjon.

Ezután Medvigy István királyi ügyész mondotta el két óras vádbeszédét az esküdtök figyelme mellet. A vádat a gyilkosságra való felbujtás tekintetében fenntartotta. A meggyilkoltak vagyoni érdekelttségéről, viszonyairól, halála körülményeiről világos képet adott a vád szempontjából, s ebből azt a következtetést vonta le, hogy rabló gyilkosság nem történt, a gyilkosság hozatból vagy vagyoni érdekéből történt. Lemertve a tanúk vallomását, a fogva levő vádlottban: Kis F. Sándornéban látja a felbujtót, a gyilkosság értelmi szerzőjét s megbüntetését kéri. A fiatal ügyésznek az a vád tekintetében világosan összeállított s erősen meggyőző beszéde nagy fejlődést jelentett abban, hogy a vád hangulatát nem igyekezett teremteni a vádlott terhére s ezzel követte néhai való Kosza Lajos koronabíró úrnak azt az ismeretes véleményét, hogy az ügyés ne legyen rétor, aki bekeverli az esküdtöket igaztalan elítélésekbe a szónoki beszéd suggesztív erejével, hanem csak bizonyítson, mert így válhatnak valóra az, hogy az ártatlanok igazsága lehetőleg kiderül.

Utána Nagy Sándor dr, aradi ügyvéd terjesztette elő formájára klasszikus, belső tartamára igazságtól fűtött védőbeszédét. Sok nagyváradi és budapesti jeles védőt hallottunk a lefolyt két év alatt szerepelni a nagyváradi törvényszék büntetői és esküdtözei terneiben s meg tudjuk ítélni, hogy ennek a magyaros samatu, világos észjárásu, logikusan gondolkodó védőnek ez a mai szövege mennyire hozzájárult az igazság ki derítéséhez. A vádat valószággal apró darabokra szedte szét, mint a mogyorót roppantotta fel a gyanúkokat s röviden megmutatta azok firtasságát. Emellett a meggyőződés erejével dobta be az életért való harcra igazságait, sokszor felmondatokkal dolgozott, hogy időt adjon a következtetésekre, s tömör, szilárdul felépített beszéde mindvégig apellált a magyar ember őssinte becsületességére, szavahihetőségére, hogy mint tanu milyen kifogástalan a feltevé áll a szándékot oigányhasznosításoknak. Beszéde, mely a lényegyet kereste s a cafrangot kerülte, választban így hangzik:

Nagy Sándor dr védő: Egyetért az ügyésznel, hogy aki ilyen büntető követ el, büntődjen. Nincs azonban komoly vád vagy csak komoly gyanu sem, s nincs olyan esküdt, aki egy elvetemült cigányasszonyt vádolna az akasztófára ítélné a vádlottat. A vád Keresztési Mari vallomása alapján. Tíz esküt nyilatkozatban mindig mást nevez meg tettesnek, mindig más összeget mond. Kis F. Sándort, Hereszéket nevesi meg felbujtóul. Terved az ügyész, csak nevezte meg Kis F. Sándornét tettesül, csak a főárgyalásán. A pénzre egyszer 40, egyszer 20, egy-

szer 90 koronát, majd 100 koronát egy és több darabban mond. Következetesség nincs benne. Ugy tűnik fel, hogy Keresztési Mari téves jóhiszúságból gyilkoltatta meg Ágneset, hogy a 4 gyilkos keresztén, de ő nem kereszt. Mikor bújították fel őt? Erre is több időt mond, s kiderül a beszédében. A társai kötelezettség három héttel előbb télt Ágnes halála előtt, s ő azt mondja, hogy másfél év előtt bújították fel a gyilkosságra Szemesszedt hazugság ennek a ven cigányasszonynak minden szava, aki fegyver, mérgekverő, esaló. Az aradi törvényszék még a vádiratot is elutasította, ami példátlan, mert nem akart vele tárgyalni. Miért mondja most Kis F. Sándorné? Most ez a vádlott, erre mondja, akárki lenne, arra mondaná. Dulce est socios habuisse maiorum. Édes a bajba jutott embernek, ha társai vannak. És a lélektemi magyarázat.

Máté Sándor azt mondta a lakodalomban, mikor kilétek: jó voltam nektek, mikor Ágneset megölték. Az orvosai véleménye szerint részeges, csavargó, dologkerülő és a Máté, aki bevallotta, hogy többször volt s nem emlékszik semmire, arra se, hogy mondta. Miért mondta volna? A faluban beszéltek róla s odalökte. A nektek alatt Kis F. Sándort és Hevési Jánost érthette. Arról is van szó, hogy bizalmaskodott Máté Kis F. Sándornéval. Ez fel is akarta jelenteni, de ki törődik egy csavargó cigánnyal, magyar ember nem megy perelni. A vádlott kiabálta férjának, hogy gyere, dobjuk ki ezt a szemtelen, részeg állatot. Ebből látszik, hogy nem voltak összekötöttesek.

Bérgyilkosságot csak nagy érdekéből vagy becsületéből követ el az ember. Azt mondja az ügyész, hogy rossz viszonyban éltek a vádlott és meggyilkolt. Minden logika fejtegetéssel ez, hiszen nem volt köztük olyan baj, hogy bérgyilkost fogadjon a vádlott. A végrendelethez ellenséget csak hív az ember, csak azt, sőt szeret s sajtózik bizalmas. Ágnes Kis F. Sándort hívta s az megcáfolt mindent. Vagyoni érdek se játszott közre. Olyanok nem ölhettek potomságért, akik 5 hold földet cserjendékesnek. A magyar embereknek, a tanúk ak soba egy szó hazugság se jött ki a szájukon s most egy cigányasszony vallomása volna döntő? A vádlott erkölcsi magasztalón áll, aki óvja Felföldi Ágneset a cigányoktól, Kópéné lányát el akarja vésztetni a fiával, mert nem akarja elbírtani, hogy a leány elhajtotta a gyermekét.

Attér a szakértőkre. Borsos főorvos szerint az első bocsoló, Hardel öreg ember. De Genssich is öreg ember s csak vad népeknek titik agyon az öregeket. Borsos se látta s sajtózik. Hardel azt mondja, hogy szivszélhűdés az oka a halálnak.

Az igazságügyi orvosai tanács egy tanu vallomást a rendelte el a felülvizsgálatot, aki azt mondta, hogy s nyak kerékgyvas tetségre ósgadt fel. Kiderült, hogy a hasra értette. Idéz Teleszky Sándornak a bírói tévedésekről mondott beszédéből.

Felföldi Ágnes halála örök rejtély marad. Valószínű, hogy rablás áldozata, a gyilkosok ágyai cigányok voltak, ruhát nem vittek el, mert hiszen es rögtön nyomra vezethetett volna.

Beszédét ezzel fejezi be, hogy aki ilyen bizonyítéki hiány mellett elítéli a vádlottat, annak lelkiismerete egész életén át törpanghet kínzó nyugtalansággal, amiért egy ártatlant elítélt. A három év óta szakított vádlott felmentését kéri.

Medvigy István királyi ügyész reflektál,

még s védő beszédére s az elnök délutánra halasztotta a tárgyalást.

Délután az elnöki részme következett, mire az esküdtök visszavonultak tanácskozására. Az esküdtök a feltett kérdésre nemmel feleltek.

A bíróság ez alapon Kis F. Sándornét a vád alól felmentette.

A városi havidíjasok háborus pótléka.

Kiutalta a miniszter.

A városi havidíjasok háborus pótlékának kérdése foglalta le tudvalevőleg a csütörtöki városi közgyűlés jórészt.

Mivel a miniszter a városi havidíjasok részére nem utalta ki a háborus pótlékot mert a havidíjas állást úgy ismertte el, — a városi tanács javaslatot terjesztett elő, hogy a város esen kuzgó és érdemes alkalmasságnak s saját pénstára terhére utalja ki a háborus segélyt.

A tanács ezen javaslatát ellen dr Friedländer Sámuel kelt ki erősen a spés beszédeben ingyertőlőknek nevente a szegény embereket.

A törvényhatóság azonban helyesnek és méltányosnak találta a tanács javaslatát s azt elfogadta.

Tegnap érdekes fordulat állott be ebben a dologban.

Most már nem kell félni dr Friedländernek, hogy a városi havidíjasok pótlékáért több adót kell fizetni.

A polgármester időközben küldött felvilágosító felterjesztésének megvan a kívánt eredménye, amely által a kérdés kedvező megoldást nyert.

Tegnap ugyanis megérkezett Nagyvárad városában a belügyminiszter leirata, amely szerint a polgármestertől nyert felvilágosítás után Nagyvárad város 85 havidíjasa részére, a négy hadbavonult kivételével, a 450 koronás háborus állami segélyt engedélyesi s e célra 18950 koronát folyósít az állampénztárból.

Négy havidíjasnak, nevezetesen Nagy Lajcsnak, Pántya Zachariásnak, Jánossy Lajosnak (s Mányok Ferencnek azért nem utalja ki az állami háborus segélyt, mert ezek hadbavonultak s ezért az állami napidíjasok nem részesülnek háborus pótlékban. Nem ad háborus pótlékot továbbá Róth Halósnak, aki 40 korona havidíjat kap a várostól, mert es nem rendez napidíjasa a városnak.

Utasítja a miniszter a várost, hogy a megadott háborus segélyt havonkénti részletekben fizessék ki a havidíjasok részére.

Ezel tehát a havidíjasok háborus segélyének kérdése meglelt oldvs, azonban a jövőben előfordulható bonyodalmak elkerülése végett szükséges a havidíjasok helyzetének véleleges rendezése.

* **Több darab föld a város belterületén** előnyös fizetési feltételekkel eladó. Általános Takarékpénztár r-t. Nagyvárad, Bemer tér.

* **Kiadók az Erzsébetligeten** lévő új földszintes házakban két szobás lakások mellék helyiségekkel augusztus 1 re. Értekezni lehet a 8-ik épületben lakó házmesternél, vagy Inceze irodában Bemer tér 8.

Munkácsy képek a Jes-puderben.

A Diana-szoborszezről ismert Erényi Béla mester megvásárolta a kisserántói uradalmat a jó vásárt akart csinálni az ott maradt fém-lombból.

Nosza, előhívatta a legkitűnőbb reklámmestert, az Augustus gyorssegély alap megszűnése óta új terekrumra törekvő lapjárunkat, s megezerkesztették a nagydobot a következő recipe szerint:

„Művésár a báró Königswarter-kastélyban. (Mindégy, hogy Diana-mester báró Blasztaytól vette a birtokot). Régi bihari urfi világ szines emlékei: Blaskovics család, Wartheimsteinék. Königswarter végrendelete: „aki ősei hitét elhagyja, azt az Isten is elhagyja“. Borus korrajz. Vidám esetek. Tizenkét darab Munkácsy kép a padlásom és „sok más európai híró festő remekművei“.

Hogy mi köze ennek a sok szóznak, vegyeskereskedésnek, szibárunak ahhoz, hogy Diana Jes mester eladja a régi szoba berendezését, az kiderült más napra. A kisserántói kastélyba összesereglett a sok jóhiszemű és művészi közhatal, amely szivesen elmegy a nagypiaci ócskaplactól egész a külvárosi házakig, kiseraglott a „művésárra“. Előre látható volt, hogy a 12 Munkácsy kép nem kerül elő, mert az benn maradt a Jes-puderben, a többire nézve pedig a résztvevők közt élők licitáció indult meg, mint lejtársunk megírja. Nem olvastuk azonban azt, hova lettek a Munkácsy képek és „sok más európai híró festő remekművei“.

A legismertebb műkereskedőt, aki most Nagyváradon időzik, Solymosi Mártont megkérdeztük, mit tart ezekről az aukciókról, mire ő így válaszolt:

— Onkéntesárveréseknek, aukcióknak rendezése külföldön, de leginkább Amerikában majd mindennapi dolog, melyet legtöbb esetben nagy stílusú kereskedők rendeznek óriási reklámmal. New Yorkban, Londonban és Páriban annyira mindennaposak ezek az aukciók, hogy az ezeket rendező kereskedők állandó műárverezőket szerződtesnek, akiknek feladatuk az árak felhajtása. Ez azonban a legkisebb trükk, amit éleskes kereskedők aukciójuk sikere érdekében elkövetnek. Hangsúlyoz hirdetésekkel, némelykor valószínű: sajtó kampány nyal szokták ezeket az aukciókat előkészíteni. Az az utolsó trükk, hogy középtéri lovagvárat vagy híres műgyűjtők kastélyait bérelik ki ilyen célra. Az ilyen lovagvárakban illetve kastélyokban isfolyó aukciók különöbözők. Van nek esetek, midőn valaki igazi műtárgyait adja el aukció útján, sok esetben örökösök adatkják el. Ezek azonban a leginkább esetek. Rendesen több élelmes kereskedő vállalkozása az aukció. Egy két butorkereskedő, egy két szőnyeges, néhány régiségkereskedő és képkereskedő rendez egy egy nagyobb szabású aukciót. Mindenki a maga áruját szállítja az aukció színhelyére és a haszon megosztásnak.

Arra a kérdésre, hogy Magyarországon azokas-e és mióta az ilyen aukciók rendezése Solymosi a következőképp válaszolt:

Nálunk csak 6-7 esztendeje annak, hogy az első mesterségesen előkészített aukciót rendezték. Most a háboruban, mióta

nagy vagyoni eltolódások történnek, gyakori bakká váltak.

Még csak arra voltunk kíváncsiak, hogy milyen kaliberről kereskedők szokták ezt nálunk rendezni és megengedhető reklámnak tartja-e Solymosi a maga részéről az ilyen mesterséges aukciók rendezését, Solymosi jóízűen mosolygott s kis gondolkodás után így válaszolt:

A tisztesség a legelasztikusabb fogalom a világon, pláne a kereskedői tisztesség. Nagyon nehéz határt vonni bizonyos kereskedőknél és bizonyos cikkeknél, hogy hol végződik a tisztesség és hol kezdődik a csalás. A kereskedői irrealitás a háboruban tobzódik legjobban, amidőn az emberek nagy része, legyen az kereskedő vagy nem kereskedő kevés risikóval, kevés munkával akar nagy pénzt keresni. Egyébként aukciót nálunk, már az ilyen mesterségeket értem alatta nem a legszolidabb kereskedők szokták rendezni.

Ezután a bosszúság a kisserántói aukcióra terelődött, melyre nézve Solymosi kijelentette, hogy arról nem nyilatkozik, miután az az anyagát nem látta, s a rendezőt nem ismeri.

Katona Otthon a front mögött.

Harcotéri levél.

A feleséges atroxny: Zita királynő nem is intenciójának is megfelelően a front mögött egy Katona Otthont létesítettünk. Célját főlegesen bővebben fejtegetni. Cime mindent megmagyaráz. Egy darab hazafi földet akarunk elővarázsolni, egy kis hazafi levagyt, egy keveset az otthonhagyott boldogságból, családi örömből, a házi tűshely melegéből. Azt akarjuk, hogy idegen földön se legyünk hontalanok, hogy egy otthona legyen a honvédek, hol fáradságát kipihenve lelkifűdülést, szórakozást nyerhessen, hol kevés pihenésében is édes otthonra találjon, hogy az ott eltöltött kellemes percek elfeledtesseék vele az idegen föld ridegségét, a hol lelkileg, testileg felüdült, felfrissül, hogy erőt, kitartást nyerjen további küzdelmében...

Szentháromság vasárnapján volt ünnepléses megnyitás. Rössler kassai egyházm. áldozópap, tábori lelkész a Veissel Kroutz Platz közepén deszkából ügyesen összerótt, a betlehemi jászokra emlékeztető, örözlődel kelésszen dekorált kápolnában misét mondott. A történelmi hűség kedvéért megjegyzem, hogy mise alatt többen járultak a szent áldozáshoz tiszták és a legénység köreiből.

Utánna az egész zászlóalj a Katona Otthon elé vonult, mely a „Sommer Lager“ egyik legszebb helyén kégyalmezen van berendezve.

Nagy, tágas, világos olvasó, a játékos terem, külön helyiség a tiszták részére. Kantine, külön szoba az otthon vesztőjének. Valamikor réges régen, — mint a ciril botis fölírás mutatja — az itt nyaraló orosz tisztak kasszinója volt ez. Bachl József honvéd százados mondott lelkesítő beszédet s át adta az otthonot rendelkezésének, mely még a jóltékonyságot is szolgálja.

Igen csekély hesszonra árasit a katonának nélkülözhetetlen dolgokat s az is a harcok viharában elesett vagy rokkantá vált hősök családjának áldozza.

S astán fölesendült a vihar edzett nép fölkelők ajkán — orosz lengyel földön — a magyarok legszentebb imádsága a Hymnus, a Szózat. Szívekbe markoló, feledhetetlen pillanatok...

Mintha az égtek is volnánk lelkesednénk, öröm könyveket hullatnánk, hirtelen megeredi az eső s a kövér esőszappak sűrűen hullottak az öreg népfölkelők fedetlen fejére, megőszült hajára. Az otthon vesztője Szabados P. 4. honvédegyalozesradbali zászlós.

Mi, akik itt vagyunk, mindent megteszünk a Katona Otthon felvirágoztatására, ami lelkesedésünkkel, erőnkkel kitélik, de hogy nemis szándékunk csakugyan valóra váljék, az otthoniak támogatását is kérjük hozzá. Azért bizalommal fordulunk a szerkesztő urakhoz, a lapkiadó hivatalokhoz, az újságváltalatozhoz, hogy kipróbált, oly sokszor tapasztalt áldozatkészségükből nekünk is juttassanak valamicskét. Küldjenek lapjaikból, könyveikből jó eszivel 1-1 példányt Otthonunk részére, a mi derék és vitéz honvédeink számára.

Egyébként is jól élünk itt, öreg népfölkelők. A hely maga gyönyörű. Egy 400 holdas fenyveserdőben van táborunk. A tavasz még most bontakozott ki a maga teljes valóságában, de már kellemes melegnek járnak, az éjszakák ugyan néha néha hűvösesek, leginkább nem bosszant bennünket a rengeteg szunyog.

Béke idejében az orosz gárdeazrednek volt ez kiránduló helye. Volt színháza, nyílt színpada, lovardéja, cirkušza, uszodája, sport-és gyönyörű parkirosított sétányai, díszes, de leginkább megáncos jellegű villái.

A megfutamodott óár léha katonái, el-kényesztetett tisztjei rendeztek itt valamikor orgákat — erre vallanak a fehér nyírfák sűrűjébe elrejtett kőlakok, — s most magyar bakák tanyáznak itt, magyar dal, tüss magyar nóta veri fel az erdő oszondját.

Kényelmesen lakunk. Nekem is 2 szobából álló csinos lakásom van az erdő sűrű árnyában. Alkalmos hely az emlékedésre, hogy ne mondjam ábrándozásra. Most is egyedül vagyok az éj sűrűjében.

A sápadt hold fénye halványan szűrődik át a szines élektüvegeken, elgondolkozva ülökasztalomonál, — gondolataim messze járnak, imádságos sóhajításom hazahaza száll...

Majd szövéim a visszemlékezés arany-szálaít lengyel földön, — régi lengyel dicsőségéről. Panyesowszky, Kosciuskoról, a szar-nok Sándor cárral. Eszembe jut a leigázott, a guzabakotóit lengyel szabadság kora az okt. 10 ike, amikor a gögös cár lengyel szolgáinak nevezte a lengyelnek Kosciuskóját.

Mintha most teljesednek be a „fogoly lengyel“ pohárköszöntője:

„Szép hazámat földaraboltátok
Küldje Isten ezt az átkot rátok.
Minden orosz átokként viselje.
Földönfutó légy népeddel
Szolgák fejedelme“...

Mer e még valaki kételkedni a gondviselés oszto igazságában? A cárizmust a leg-súlyosabb átok verte, saját szolgáló népe mondja ki rá a halálos ítéletet, fosztja meg trónjától, koronájától.

As igazságos Isten egyik kezével meg-alázza a dolyfőst, a másikkal fölemli az aláasztot. Meghallgatásra tálat: az ima, a szoltár:

„Szent oltárodnál térdrehulva kérünk,
Szabad hazánkat, oh add vissza nekünk“...

S ezemba jutnak a költő szavai:

„Nem veszett el Lengyelország
A csatára fölkel...
Szabadságért küzd most
A magyar s a lengyel.“

Igen, szabadságért, az otthon maradó-takért, szeretetért, s erős a hitünk, hogy nekünk az Isten, mert mint a szoltáros király is mondja:

Kit az Urban hisznek olyanok, mint a Sion hegye, nem fog ingadozni, ki Jerusálemben lakik."

Igen, mi hiszünk a magyarok Istenében, hogy szent ügyünk előbb vagy utóbb, de diadalt ér.

Tábori posta 448. 1917 VI/6.

Sz. P.

A Hadikölesön-jegyzések.

A VI. hadikölesön-jegyzésekre a megkötésbontás eredményes lesz. Ugyanis a jegyzések tovább folynak a valószínűleg teljesen összeggel növelik az eddigi jegyzéseket.

A Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjánál a VI. hadikölesönre közzétett újabb a következők jegyzetek:

Lat. ezert. egyházmegyei főpásztor további 75000, Nagyvárad: lat. ezert. káptalan nyugd. alap további 60.000, Népszövetségi Hitelesítettség, Epstein József Kúcsorha Fegyvernek 40—40.000, dr. S. era Odón, Hortyann Sándor, Okányi Schwartz József, 25—25.000, Spett Gyula kanonok további 28.000 korona, Pfeifer Gyula, Gám Károly, Arany Albert további, Szegei Imre Sáránd, Sz. Zeigmond Anna, Wilhelmstein Alfréd, Billa és Grósz 20—20.000, Magyar kir. 32. honvéd pótállású hadi ösvégyek és árak székely alapja Ds 17.800 korona, Nagyvárad: Cukorgyár, Lovass Sándor Váradless, G. Tóth Gábor Sáránd, Wossel Mánó, Kovács Lajos Sáránd 15—15.000 korona, Obrincsák István ulap a 4. havúdt elcsott hősi árú javára Lévi Sándor, Kerliás János, Mór Hugó, Mx Mór, Kovács József Béla fenyér, dr. Stern O. Ión, Weiss Mórton, Hegedűs Lajos Budapest, Farkas Albert Magyar Régen, Mord Jakab Balázsalva, Krafft Károly Brassó, dr. Szent-Iványi József Farnos, Láng Gyula Nagyzalonta, Steiner Viktor, Farkas Simon Kolozsvár, Speker Ferenc, Tóth Andor Beisnyes, Schreier János, Weiszlovits Lajos, Temesvári Gerő Uzon, Munk és Schönberger Friedmann Fülöp, Markovits Testvérek, Weiszlovits Emil, dr. Fürst Mánó Soroksár, Mándli Gyula, Czillér Imre, Köttyán Kossz, Tóth Andor Beisnyes, Ravosky Béla Román, dr. Kassay Kálmán, Papp Károly Szamosújvár, Franz Waldhauser, Szabai Margit, Ujhelyi Emil Tótkonlos, dr. Braun Ilés Biharkerezes, dr. Erdélyi Miklós Baranyújfalú, Aján Tódor Szamosújvár 10—10.000, Sz. Kocsis János 9000, Népszövetségi Hitelesítettség 8400, Biró József, D. Mészáros János Kiskerek, Gerinczy Pál és neje 8—8000, Simon Imre Sáránd 7500, Résmann Márton 7200, Kreuzler né 7000, Bartys Anna T. görbéd 6200, Weisz Lajos Nagyzalonta, Kolliner D. és fia, Popcsák János Alagba bateny, Gárdos Ferencé, Sat. József Intézet Lajos alap 6000—6000, Barna Jenő 5300, Protizmann Artur, Rohlich Ede Beszterce, Omatein József H. Bacs, Weisz Oltó Remse, Kovács Ferenc Béltanyér, Nagy Kálmán Bánffyhungyad, Dózy Ignác, Bród Ferenc Szilégysomlyó, Ujvárosi József Zilah, dr. Nádudvary Jenő Szilégysomlyó, Nagyvárad: Áruaktár, ifj. Tunyoghy Lajos Béla, Tunyoghy Emil Poklos, Tunyoghy Lajos Margitta, Wannay Anna, Fűzes Bálint Csákiigorbó, Látár Gyula, Lévi Sándor Bákás, Pontis Sándor Marosvásárhely, Szabó Albert Darvas, Fülöp De meter Darvas, Fodor Albert Darvas, Katona András Darvas, Koots Gusztáv Győr, Arany Albert, Friedmann és Schwarz, Morgenstern Mollas, Gerő Ármia, Absendechein Miklós, Oláh János Darvas, Gyarmati József Darvas, Scheffer Mihály Darvas, Hönig Mór, Feldheim Testvérek és társa, Bárány István Ladamas, gróf Báldy Ferenc Mészé, ifj. Nadányi Pál Feketegyőr, Engelmayr Géza, Nussbaum Sámuel, Lieber Samuel, Sivarvas Pál, Balogh László és neje B. Szentmárton, A. Bunkó István Kézdivá-

sárhely, Hügel Béla Szászregán, Forak Rudolf, Szászsebes, Konrad Weisabari, Novák Sid, Braun József B. Ujfalu, Bacsók Sándoré Biharsályi, Nufeld Lipó: Paptamási P. a Baake, dr. P. P. P. Miklós, Kálmán Ernő 5000—5000 korona, továbbá több ezer 50—5000 ig terjedő jegyzés.

Hova lettek Oláry cérnái?

Elkán Józsefet tegnap asszal vádolta az ügyesség, hogy egy fiutól vett 36 darab lopott koronaszlymet, cérnát, fűrepamutot, félucat gépcérnát, feketét, s egy tucat gépcérnát.

A bíróság elnöke Ember Géza táblabíró, tagjai Vajdaszky Vincs és Pariz Ferenc bírák, jegyző Beraczkay Lajos dr.

Vádolt: Tudtam, hogy Olárynál volt a fiu, de nem tudtam, hogy lopott. Magam használtam fel.

— Biztatta maga a fiut a lopásra?

— Nem.

— A rendőrségnél beismerle.

— A rendőrségnél nem olvasták fel ugy kellett a jegyzőkönyvet aláírni.

Oláry Gyula: Rendszeresen délben jött a vádolt, mikor senki se volt a boltban, akkor adta oia neki a fiu a portékát.

Tanu: a portékát oitthon tartottam s az utcsán adtam át Elkánnak. Nem igaz, hogy azért adtam volna neki, hogy a NAC ban az első sorban futbalozhassam.

Elnök jelenti, hogy vádolt orgazdaságot követett.

Farkas István ügyész vádbeszéde után vádolt segítségességével és betegségével védekezett. A bíróság 14 napi fogházra ítélte.

Vázsonyi és a bíróságok.

Bírói körökből kaptuk a következő figyelemreéltó észrevételt:

Vázsonyi Vilmos dr. a képviselőházban annak idején szövegezte a királyi bíróságok, nevezetesen a törvényszékek és kir. Kuria ítéleteit, amelyeket a hadiszállások körül előfordult visszaélések miatt megindult büntetéseket hoztak.

Az ítéleteket, amelyek a visszaéléseket a törvény szellemében torolták meg, s az ezzel összefüggő nyomozati eljárást tette erős kritika tárgyává s mintegy megfenyegette a Kuria, mert elítélte szigorúan ezeket a határozatokat.

Most Vázsonyi, mint írják, a választójogi blokk kivásására miniszteri tárcát vállalt s az igazságügyminiszteri székét foglalja el. Ez az egy hely volt még Magyarországon, amelyet a destrukció hiába ostromolt, a bírói függetlenség volt az, melyet a kapzsiság és jogosulatlanság hiába környékezett, s bírói erkölcs volt az, amelyet kézbé kaparintani senki sem tudott.

Attól tartunk, hogy nyeret akarnak tenni az igazságszolgáltatásra és megkísérlik ezt az egyetlen, még ériatellen és jól működő erkölcs szervezet megbénítani. Figyeljen az ország a közkezesendőkre, figyeljen arra, hogy a koronabíró milyen perekben fogja elejtetni a vádat a Kurianál levő ügyekben, figyeljen arra, mi volt a célja a blokknak, hogy Vázsonyit éppen az igazságügyminiszterségbe kívánta. A bíróságok idegességével nézik az események fejlődését, veszedelmet látnak s a kísérletekben összefüggéseket.

Borzasztó lenne, ha az új korának első áldozata a bírói magasabb erkölcs: és a bírói függetlenség lenne.

Vasanyagok bejelentése.

As 1789—917. M. E értelmében a következő vasanyagkészleteket kell bejelenteni:

1. nyersvasból (öntő és szilítendő nyersvas) 10.000 kg és ezen felfüli mennyiséget,

2. fűgyártmányokból (ingotok átkovácsolva is, nyersen is, buca, buza, turak, platin, szalagvas, a csőgyártáshoz, valamint hengerelt vagy húzott csővek előállításához való egyéb hengerelt vas) 10.000 kg. és ezen felfüli mennyiségeket,

3. tartókból és U vasakból 10.000 kg. és ezen felfüli mennyiségeket,

4. gömb négyzet, lapos, szalag és idomvasakból (ideértve a bányá és mész vasait síteteket, kerékbronzokat és szilakvasakat) 10.000 kg. és ezen felfüli mennyiségeket,

5. hengerelt drótból 5000 kg. és ezen felfüli mennyiségeket,

7. kovásolható vasból való csővekből 2500 kg. és ezen felfüli mennyiségeket.

Az első bejelentésnek az 1917. évi június hó 5 én megvolt készleteket kell tartalmaznia.

A bejelentések 1917. évi július hónap-pal kezdődően minden hónapban az egyes hónapok első napjára vonatkozó készletek szerint megismétlődnek s mindíg a hó 8 ig beküldendők a Vasbizottsághoz.

Aki vasanyagkészletét a jelen rendlet ellenére be nem jelenti, vagy nem a valószínűleg megfelelően jelenti be, a hatóság előtt elköveti, az ellenőrzést megzavarja, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és határozás koráig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Bejelentő lapok, valamint a rendlet többi részére felvilágosítások rendőrség I. számú szobájában Darabanth Ferenc rendőrségi irodavezetőnél adhatók.

Nagyvárad, 1917 július hó 15-én.

Rendőrkapitányság.

Szünnidei napközi gyermektelep.

Felhívás a tantestület tagjaihoz.

Nagyvárad város közönsége egyes nagyváradi jóteköny egyesületek, hatóságok és a községi iskolaszék közreműködése mellett a város elemi iskolai tanulói részére a nyári szünnidő tartozására a Rhéday-kertben napközi gyermektelepet óhajt létesíteni. A gyermektelep célja elsősorban az elemi iskolai tanulóknak a nyári szünnidő alatt a szabadban kellő felügyelet mellett való egészséges szórakoztatása, a nagyobb gyermekeknek a kerétkedése és egyéb munkára szoktatása, a gyengébb tanulóknak időközönkénti oktatása és olcsó, a szegényesorsu gyermekeknek pedig ingyenes élelmezése útján módot nyújtani a gyermekek számára az iskolai szünnidőnek a célnak megfelelően való eltöltéséhez, egyeseket megóvni a szünnidőben felügyelet nélkül való lézengéstől és az asszal járó káros következményektől.

Az intézmény szervezésére vonatkozólag eözetes tájékozással a követszöket közlöm: A tervezet szerint a gyermektelep felügyeletére kellően dotált tanerők lesznek alkalmazva, akiknek csoportvezető köségi iskolai tanuló cserkésziük és leányok fognak se.

gődke. A város különböző részeiből a gyermekek a csoportosítók vezetésével vonulnak ki a telepre és ugyanazok kalauzálják haza őket az esti órákban.

Az ebéddel a gyermektelep konyhája fogja ellátni a jelentkezőket, uszonyát pedig lehetőség szerint minden gyermek hozzon magával. A szegényebb és a beteges gyermekek részére előrelátólag a városi tejközpont aundi tejet fog juttatni.

Amidőn a tantestület munkáját is nagyban megkönnyítő szüneti gyermektelep létesítésének törvényt a tantestület tagjait értesitem, felkértem őket, hogy a tanulók útján a szülőket erről értesítsék, azokat mielőbb hívják össze értekezletre és a jelentkező szülők gyermekeiről elkészítendő kimutatást a további lépések megtétele végett legkésőbb a f. hó 20-áig juttassák hozzám.

Nagyvárad, 1917. évi június hó 13-án.

Dr. Thury László,
községi iskolaszéki elnök.

Az Isonzó öre.

Holnap, az Áldozatkésztség szobrának felépítése napján ünnepi díszet ölt Nagyvárad. Az „Isonzó öre“, Karácsonyi Géza kiváló alkotása, amelyet Molnár szobrászművész faragott arthizikus ízléssel és valódi művészi talentummal, kitűnően oldván meg a negyzatásu feladatot, már ott áll a talapzaton és várja a felépítési ünnepélyt. Igazi ünnepe lesz ez a nap a polgárságnak és a katonaságnak, amelyen együttesen áldoznak a jótékonyaságnak és a hazaszeretnek. Rimler Károly polgármester abból az alkalomból a következő felhívást bocsátotta ki:

Polgártársak!

A holnapi szent ünnepen, áldozatkésztségünk szobrának felépítése napján díszös ünnepi ruhát ez a város, amelynek polgárai a harcúterén és itthon annyi áldozatot hoztak a hazáért. A hazaszeretet és önfeláldozás, a testvéri szeretet és emberi könyörületesség ünnepeére eljötték hozzánk haza azok a hősi tiázelek, azok a vitéz katonák követségbe, akik immár harmadik esztendeje védik hazánkat a végeket, a mi fiaink jószágos parancsokai, a mi testvérünk hűségese bajtársai. Eljötték, hogy együtt üljenek meg velünk, elcsútt hőseinkre gondolva, az emlékezés szent ünnepét és együtt tegyenek velünk szent fogadalmat arra, hogy az elcsútt hősök özvegyei és árvái nem fognak nyomorogni.

Polgártársak! Lobogószalok fel háza tokat, köszöntésük a magyar tricolor színeivel azokat, akik vérukkal védelmezték meg a háromszínű zászlót.

Nagyvárad, 1917. június 15.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

József főherceg tegnap arról értesítette Rimler Károly polgármestert, hogy hadvérségi ismencői miatt a felépítési ünnepélyen nem jelenhet meg. Öfelsége kabinistudójának értesítése folytán a királyt a szoborleplelésén dr. Cifra Kálmán főispán fogja képviselni, míg József főherceget a leleplezésen Kratochwill Károly honvédseregparancsoka képviseli.

Tegnap táviratban közölte a budapesti német konzulátus, hogy Vilmos császár képviselőtében Herman von Passavant, a bu-

dapesti német osztrák konzulátushoz beosztott kapitány fogja képviselni, aki ma délután a Budapest felől jövő gyorsvonattal érkezik Nagyváradra.

Kratochwill ezredes azonban délután a Budapest felől érkező személyvonattal érkezik Nagyváradra. A 4 es honvédek vitéz ezredesét 4 tiszt és 32 honvéd kíséri. Kratochwill ezredes fogadtatására a polgári és katonai hatóságok egyaránt késztülnek.

Az éjszaka folyamán már több küldöttség érkezik Nagyváradra. Először a 8 es buszárók deputációja érkezett Ravassa százados vezetésével. A küldöttséget Udincsik István ezredes, szoborbizottsági elnök ádvo szolta a a deputáció legénységét vezető a honvédlaktanyában rendezett ünnepélyes fogadtatásban. A harctérről érkező küldöttséget az állomáson a katonaság és a szoborbizottság tagjai várják és szónokai elhelyezik.

Antal Sándor, az országos népi nagyváradai író, színek színműveit készítője a „Mester“ című nagyiskorú színműből ismerjük, az Áldozatkésztség szoborleplezése alkalmára „Miska és Mósi“ címen aktuális színdarabot írt. Az áldozat hős színdarabot a Bonbonniere színpadán mutatják be a akik jelen voltak a „Miska és Mósi“ előpróháján egyértelműleg állítják, hogy a ma színpadon új nézők egyike Antal Sándor leggyönyörűbb, legérdekesebb és legvalószínűbb írásának. Könyves igazgató maga rendezte a darabot nagy ambícióval és szeretettel a „Miska és Mósi“ előadása olyan művészi esemény lesz, ami nemcsak osztályon sikert, hanem iródtárlat feltűnést is fog kelteni. A Bonbonniere pompás és nagyszabású új műsor keretében mutatja be az üdonságot, amely iránt élénk és általános érdeklődés nyilvánul meg. Tekintettel arra, hogy a művészi műsor igen hosszú a színtételek egész előadását az Áldozatkésztség szobor előjainak juttatják, a rendőrség megengedte, hogy a Bonbonniere ünnepi előjele a záróra meghosszabbításával szombati éjjel 1 óráig tartson.

A rendező bizottság felkéri azokat a testületeket, akik valamely védőszóval meg hívót nem kaptak, vagy a küldöttségeket nem jelentették be, azonnal forduljanak a rendező bizottság irodájában bejelenteni. A bizottság ezután ismételtül közli, hogy a küldöttségek tagjai részére belépőjegy nem szükséges, csupán arra kérik az a küldöttségek tagjait, hogy együtt, testületileg vonuljanak fel.

Jegyvet már csak mérsékelt számban és csak rendkívül esetben ad ki az előkészítő bizottság, mert ugyszólván az ösz szent jegyvet már kibocsátotta. A belépő jegyek délelőtt 10 órától 12-ig és délután 3 ótól 6 óráig adnak ki a jelentkezők részére. Tudatja a bizottság, hogy a közönség az időtartam alatt bármikor jöhet, mert a jelentkezők jegyeinek kiadására elegendő személyzet áll rendelkezésre, aminek következtében mindenki hozzájuthat a belépőjegyhez.

Katonatiszteknek belépőjegyre nincs szükségük. A Nagyváradon állomásozó tisztok, akik nem tartanak valamely küldöttséghez, a Körös oldalon levő jerdőn nyerneket elhelyezték. A tisztai küldöttségek tagjai a szobor körül nyerneket elhelyezték. Az előkészítő bizottság az ünnepély rendezés érdekében mindenképp felkér, hogy kijelölt helyét senkire hagyja el.

Egy ór és szobakezezőnő a Fekete-Sas épület irodájában felvételük. Jelentkezhetni délután.

Eladó Betlen és Kaszérnya u'ca sarkán egy ialmérfesseli díszes ház előnyös fizetési feltételekkel. Általános Tárarékpenz térrel Nagyvárad, Bemé-tér 2.

HIREK

*** Pappzentelés.** Miat már előre jeleztek, gróf Széchényi Miklós megyéspüspök tegnap szentelte miséspapokká a hittudományi főiskola ez évi végzett növendékeit. Az újonnan szentelt áldozók legközelebb bemutatják első szentmiséiket. Ez pedig Csillag Nándor 16-án Szatmáron, Kálló Ferenc 17-én Szarvason, Kovács Sándor 17-én Ujkigyóson, Mecsey György 24-én Privigyén. Kálló Ferenc manuáktora Feczer József szarvasi plébános, püspöki szónoka Zahoray József csorvási plébános leza, Kovács Sándor testvérbátyja: Kovács Márton ujkigyósi plébános manuáktorsága mellett mondja első miséjét, amelyen Pálffy Béla váradzöllési plébános prédikál.

*** Az Urinők Mária kongregációja** közös szent áldozást tart József szent ízve tiszteletére ma, szombaton reggel 8 órákor a székesegyház Jézus szíve kapujánál.

*** Megrendszabályozták a piaci uzeorúceokat.** A Budapesti megalakult Fogyasztók Országos Szövetsége Budapest polgármesteréhez azt a kérelmet intéste, hogy a fogyasztók érdekeit a piacon fennálló mizériák ellen védelmezze meg. A fogyasztók szövetsége alkalmas eszközöket is javasol a kért annak elrendelését, hogy a közönség részére az eláruló helyeken délelőtt 10 óráig elővásárlási jog biztosításuk, hogy rendelkezék el az eladónak a kizárólagi kényeszer a a látható helyen elhelyezendő árjegyzék minden nap hatóság által látatkoztatásuk. Budapest polgármestere a rendszabályokat a fővárosban élebe akarja léptetni s mivel az eszközök alkalmasak arra, hogy a fogyasztók érdekét megvédje a vidéki városokban is, benutatta a rendszabályokat báró Kürthy Lajosnak, a Közélelmezési Hivatal elnökének. Báró Kürthy tegnap ennek kapcsán felhívta Bihar megye alispánját, hogy amennyiben szükségesnek látja, törvényhatósága területén a rendszabályokat szívesen léptesse életbe.

*** Katonák gazdasági szabadságozása.** A szegedi honvédkerületi parancsokság annak közlésére kérte tegnap Bihar megye alispánját, hogy a megyében mikor lesznek a mező és erdőgazdasági, valamint szőlőművelési és egyéb gazdasági munkák. A kérdés a legénység állomány helyeknek adandó szabadságozásokkal van összefüggésben.

*** Grandi Anta tartozása.** Ely című cikkünkre vonatkozólag a következő helyreigazítást kaptuk:

„A megjelölt cikknek azon beállításában mind a class származásu volak, valótlanság. Anyam bírodalmi nézetű, anyanyelvem német, magam pedig, bár Tiszában lakom és természetesen olaszul is beszélek, jó sztrák állampolgár vagyok. Valótlan, hogy Kaszánban olaszokat internáltak, mert csak állampolgárokról volt szó, akik az olasz befűrés következtében lakhelyükről menekültek és akiket Magyarországon helyretelek. (p. ugy, mint ahogy nagyrészt Ausztriában nyert elhelyezést. A velük való érintkezés tehát sem hazafiatlan, sem tiltott dolog nem volt. Különben is egy autó kirándulásról volt szó tisztek társaságában és véletlenül tudtuk meg Cassán, hogy Zilahon olasz menekültek vannak, közülük csupán a

papjakkal beszélünk is és csak visszaférőben szól ott fel becsületet a csúcsai esend. Örös igazolásra. Miután teljesen ártatlan dolgotól volt eső, valótlannak és a közleményben foglalt tényállítást is, hogy az illető hölgyet a katonaság távolította el Nagyváradról.

Peller Ferenc halála. Peller Ferenc kiváló nagyváradi szobrász iparos életének 56. évében, hosszas szenvedés után tegnap délután elhunyt. Az elhunyt ügyes szobrász volt, a többi között ő mintázta a Szigligeti-színház timpanonjában levő alakokat. Az utóbbi időben a városi élmezősi ügyosztálynál volt alkalmazva, mint az újvárosi konyha és az Apollóban levő élelmiszer raktár vezetője. Elhunytát neje, továbbá testvérei és rokonsága gyászolja. Temetése holnap, vasárnap délután lesz az Alapi utca 5. sz. háztól.

Felhívás a szabó iparosokhoz. A kereskedelmiügyi miniszter ur által kiadott katonai ruhák készítésére vonatkozó miniszteri rendelet megismertetés tárgyában feltérem a város összes önálló szabó iparosait, hogy f. hó 16. án, azaz szombaton este 7 órakor az ipartestület helyiségében okvetlenül és teljes színhán megjelenni szükségesek. A rendelet megismertetésével kapcsolatban újabb katonai ruhák elkészítése is megtörténik lesz. Tisztelettel Czegledy Jermán kapit. elnök.

A Püspökfürdő vendégeinek elmozdítása. A Szent László Püspökfürdő szállodájában elhelyezett fürdővendégek elmozdítását való ellátásáról a fürdőigazgatóság egész ideig teljes mértékben gondoskodik. A fürdővendégek száma eddig 1576.

Cukorka és csokoládé ajánlat helybéli és vidéki árusoknak és kereskedőknek ajánlok 140 népolyi táblás csokoládé, teesszermény, piszkóta, szines krumplicsakar, kávéterme, deszerthabonok, savanyu karamellák erős kolozsba 16, 32. és 140. grák 140 fondant, dobozos selyem és többféle savanyu csutorkák, 140 csodaszép csokoládés krombont 140. Hartvig csokorok. ASZÓDI Kossuth-utca Sas-palota. Vidékre szívküldés vasúton és postán.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat délután: Három a kislány.
Szombat este: Csárdáskirálynő.
Vasárnap délután: Mágus Miska.
Vasárnap este: Diszelőadás (az Aldozatkéesség szobra leleplezése alkalmából).

Három a kislány. Ma délután a bájos Schubert operette, a Három a kislány kerül színpadra, amelynek Médijét ez alkalommal Sz. Zsigmondy Anna játézza.

Ma este fellép dr. Tóth Kálmáné. Mint azt már megírtuk, ma, szombaton este a Csárdáskirálynő kerül színpadra. Érdekesebb teszi az amúgy is közkedvelt operette reprizét, hogy a címszerepet dr. Tóth Kálmáné játézza.

A vasárnapi diszelőadás. Az Aldozatkéesség szobra rak leleplezése alkalmából a Szigligeti-színház társulata e hó 17-én vasárnap, este diszelőadást rendez. A diszelőadás műsorát a honvédszereket nyitja meg, majd Dutka Ákos alkalmi prólogját szavalja Tóth Elek. Ezután a színtársulat összes tagjai díszmagyarban a Hunyadi László opera Beküldését éneklik. A mű-

sor következő száma a Szigvári várbanuk első felvonása és végül színpadon a Csárdáskirálynő második felvonása a toborzó tarka képével. Az éjszakai előadásra, amely esti fel 8 órakor kezdődik, ötven százalékkal fel emelt helyárak mellett, a jegyek a színház pénztárából válthatók.

Huzella Irén vendéglátékai. A nagyváradi előadó társulatok köréből a színpadra lépett fiatal drámai hősnő: Huzella Irén, a jövő héten két napon lesz vendége a Szigligeti színháznak. A fiatal, de már kiforralt tehetségű művésznő, két legértékesebb szerepében: a nálunk oly köz kedvelt leti Néptelen asszony és a Kaméliás hölgy címszerepében lép fel hétfőn és kedden este.

UKANIA mozgó- színház	Szombaton
	A pénz ördöge dráma 3 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.	

APOLLÓ mozgó- színház	Szombaton
	Mimóza dráma.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.	

Legújabb táviratok.

Az esti Wolff jelentés.

Budapest, június 14 (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Flandriában élők tüzéségi tevékenység, Artoisnál megbiusult angol támadások.

A vezérkari főnök kitüntetése

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) A király Arz vezérkari főnököt holnapi születésnapja alkalmával a 23-ik vadászszázalaj tulajdonosává nevezte ki.

A görög király Dániába megy.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Daily News-nak jelenik Athénből: az elő védek 3 irányból nyomultak be Görögországba. A lemondott görög király Krapóba ment családjával, onnan francia hajón Korfuba, innét angol hajón Dániába megy.

Hasábos és vágott

TÜZIF A

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak
JENEI M. CÉGNÉL
szerezheti be

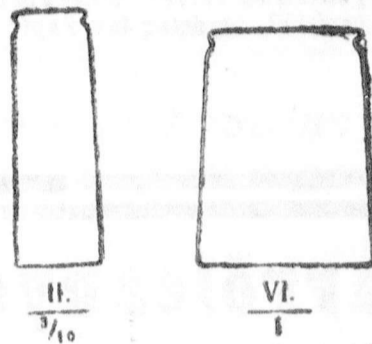
Nagypiac tér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10-13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve,
kiváratra házhoz szállíttatnak.

VIGADÓ mozgó- színház	Szombaton
	Az uzsorás dráma 3 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.	

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Befőttes és uborkás üvegek megérkeztek minden kivitel és nagyságban Eladás nagyban és kicsinyben.

- Vizespohár finom csiszolt üvegből . . . —26
- Borospohár finom csiszolt üvegből . . . —22
- Sörspohár finom csiszolt üvegből . . . —30
- Vizeskancsó finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Borospalack finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Cukortartó szines finom csiszolt üvegből 2—
- Sótartó kristály finom csiszolt üvegből . 2—
- Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből 8—
- Befőttestől fogóval finom csiszolt üvegből 8—
- Vizeskészet szines finom aranyozással . 5—
- Boroskészet szines finom aranyozással . 4—
- Sörökészlet szines finom aranyozással . 4—
- Likörökészlet szines finom aranyozással 4—
- Tésztákészlet finom majolika szinezéssel 5—
- Kávékészlet szines finom aranyozással 10—
- Teákészlet szines finom aranyozással . 10—
- Mocakészlet szines finom aranyozással 10—
- Mosdókészlet szines finom diszítéssel . 13—
- Rhédőkészlet szines finom aranyozással 40—

Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók minden kivitelben kaphatók.

Megérkeztek

Konyha felszerelési áruk. Főzőedények. Táblaüveg. Porcellánárak. Répkeretezés művészies kivitelben. Ablaküvegezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR | Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
 Nagyvárad mellett

Fürdőzöm teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvillágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszobák nyári uzoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszátanfűző, napfürdő, homokkúria. Főidőmértéket küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
 a fürdő bérelője.

IZSAK LIDIA
 elsőrendű főzőszalon

Nagyvárad

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

telepben.

Fűzőket a legelő dívat szerint 2 óra alatt elkészítünk, késs főzőkben egyenes tartók, melittartók és harkottákban nagy választék. Fűzőket választás végett dí-
 dőkre is küldünk, tisztításokat és javítá-
 sokat pontosan elkészítünk. Szilárd
 színház művésznőinek egyedül állítója.
 Telefon: 11-53.

Varróleányok
 felvétetnek magas fizetéssel

MENCZER

nőiszabó termében, Rákóczi-ut 10

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
 vízvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
 Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-
 párok, ellenőrző kasszák és
 gramafonok szakszerű javítása
 és állandó jókarban tartása.
 Bronzműves, lakatos és mű-
 szerész munkák elfogadtatnak.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok,
 amerikai és sodrony-
 ágybetétek: összehajtos
 ágyak eredeti gyári áron
 kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Élelmezési ajánlat!

ASZÓDI MIHÁLY

fűszer, csemege és cukorka nagykereskedő,
 Kossuth-u Sas-palota. Telefon 635.

Ajánlok negyten: kecskeméti gyümölcs
 kecskeméti díszkassza, téli szőlő, re-
 rendkívül nagy választék italokan ko-
 ryst, rum, szilvium, apró, főkőly,
 likőrök és barack párlat, tokaji borok,
 tévált bá Windreb, az Dos oryi és
 Ar drényi-tele borok, dia a sóbo szesz,
 mogyré mezsola, feltértd ó és l t zó n in-
 denféle csokoláde 140 á u és csatorák.

Valódi málna és citrom szörp. 1/2 kilós
 kecskeméti zseri (török) 1000 éveg
 nagy és kicsiny b.n.

**Vízvezeték és mű-
 bádogos munkákat
 készít, javításokat
 jutányosan eszközöl**

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
 Telefon 532.

**Vízvezeték-utcán szép kilátással
 egy családnak való ház eladó.**

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
 Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

**RIADÓ BUTOROZOTT SZOBÁR
 ÉS LAKÁSOK**

modern berendezéssel
 hosszabb vagy rövi-
 debb időre, havibér
 mellett 60K-tól kezdve

Nagy Sándor-utca 4. sz.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

k a p h a t ó

métermázsánként 6 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál
 Kolozsvári-utca 62.

**A Rákóczi-ut legforgalmasabb
 részén**

emeletes ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
 Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.